

Titel: VIII.

Citation: "VIII.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind I. Spalte 1-1476*, s. 285.
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g01-shoot-d1e81205/facsimile.pdf> (tilgået 02. august 2024)

Anvendt udgave: *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind I. Spalte 1-1476*

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

af, af vor aarbarende Armeorganisation ligger til Grund for Maestralingen. Der er vistnok ogsaa flere andre Genforener, hvor ligende Tilstand findes, men man maa vistnok, som ogsaa af den arde Debetorer er antaget, se bort herfra i dette Tilfælde, da det er uadvaerligt at have en Maestraling, som kan gaae gjeldende i Henset Tilfælde. Forfaend man derfor ved at foreslaa Maestralingen, som ikke har haft for sig at give den heromhandlede Maestraling en saerlig Fajhed end Maestralingen i Almindelighed, da tror jeg, at man ikke der bringe dette Udtryk, ligesom man bestemmer officieren den civile nationale Taleform, som skal følges, naar man i sin Tid faaar en Forsamling, fra den, som altid har brugt, naar man laaber alle de Maestralinger, som ikke er gaaede den forsamlingssaglige Del, et heller faae det forsamlingssaglige Stempel, saaledes som ogsaa i Udvalget stes.

Godt Udvalget herfor Forsagde angaar, har den arde Komitee foreslaaet den foranstaaende i de Udtryk, hvori den er forelagt, og jeg vil ikke negte, at disse ikke forekomme mig adskilligt betydelige; men det forekommer mig, at de af Komiteen foreslaaede heller ikke ere holdige. Naar der nemlig er brugt det Udtryk, „der have Indsiddere i vor Kongerige Danmark“ iagde naturligvis „Kongeriget Danmark“ i den forrige Forhaand, hvori det ikke betegner den hele Stat; der nævnes nemlig herom som Indsiddere deri Island, Færøerne og Colonierne; men Indsiddere er gjeldende over hele Staten, den gjælder for Danmark, de 3 Hertugdømmer, for Island, for Færøerne, for Colonierne, for det samlede Kongerige Tale. Derfor bliver og Meddelelsen af Indsiddere, naar den bevilges, med Hensyn til Hertugdømmene udfærdiget i det danske Sprog og gjennem det danske Kancelli, fordi det er en Ret, der refererer sig til det hele Kongerige. Jeg tror derfor ikke, at man kan tale om Indsiddere i Kongeriget Danmark eller udbildningerne de Personer, som i § 1 ikke ere omfattede, som Udbildning, thi ogsaa disse kunne være Indsiddere. Der kan vistnok være nogen Sammenhæng i at give Meddelelsen det rette Udtryk paa nærværende Tid, da vist Forhold til Hertugdømmene ikke er at være omfattet; men jeg tror dog, at man kan komme ud deraf, naar man ganske simpelt siger: Alle i Danmark, sebt Mandpersoner, thi hvad den angaar, som vil ikke ere sebt her, men have faaet sig hjem, og endnu mere dem, som ere sebt i Hertugdømmene, saa kan man uden undgaae det Ord „Udbildning“ og bruge den Betegnelse: „De, som allerede have erhvervet sig hjem her i Riget“, hvilket vil gjælde saavel om Udbildning som om Indsiddere. Indsiddere vil det være let at forandre Udtrykkene saaledes, at Meddelelse ikke oplysaar. Den enkelte Indsiddelse, som kunde oplysa, naar man siger: „de i Kongeriget Danmark sebt“, er den, at der gives Indsiddere, som ikke ere sebt i Danmark, men dog betragtes til de Indsiddere, nemlig de, som vel ere sebt i Ulandet, men af Korulde, som høre hjemme her; men jeg tror dog ikke at nogen Modifikation i Udtrykket i sin Hensende er fornødent, da det fader af betydning, at de maae ansees, som en de vare sebt her. Derom kan indvirkning vilde have et uafsluttet betegnende Udtryk, kunde man bruge Ordene: „som paa Grund af deres Færdig have deres hjem i Danmark“ og senere sætte dem ind i Udtrykket, som derefter bruges om Udbildning, „de som ved Ophold have erhvervet sig hjem i Riget“. Forøvrigt er ogsaa det Udtryk „sæbt hjem“, som er brugt i § 1, noget vaagt; men det er vanskeligt at bestemme nogen Grændse herfor, og jeg tror heller ikke, det vilde føre til noget Gavn, om man vilde giøre sig Umage for at bestemme dem; thi den hele Bestemmelse i sin Hensende vil neppe faae nogen stor praktisk Betydning, ligesom jeg heller ikke tror, at det vil være saa fordelagtigt vanskeligt, i et givet Tilfælde at afsjøre, hvad der skal være gjeldende. Om ogsaa et enkelt Tilfælde ikke vilde blive afsjort paa en ensformig Maade, vil dette dog ikke have nogen stor praktisk Udfald.

Bilag: Der kan vistnok ikke sælde mig ind, saaledes som en arer forgaende Tale, at ville erklære mig med af Bernepligt eller med det Princip, som ligger til Grund for den Maestraling, der er forelagt; thi ligesom der paaligger ethvert Menneske den Pligt at være om sit Rige, naar ikke hviere Gensyn komme i Veien, saaledes maa den samme Pligt naturligvis antages at paahvile den Førre

Person, som af samme Staten, og den kan han være om sit Rige gjennem sine Bøgere; men et Spørgsmaal vil det dog altid være, om man ikke kan være om Staten Rige paa en anden Maade end netop ved den personlige Deeltagelse i Bernepligten, som Grundlovens § 76 faaer at forudsætte. Det forekommer mig, at der let kunde tænkes Tilfælde, hvor man kan være bedre og hurtigere end ved sit Rige, til Naad, ja jeg kan endog tænke mig, hvad Gjælderen paa mange Steder har erkjendt, at en Mand ved sit Rige, ved sin Hæder, ja ved sin Guds, hvor hans Gud holder, har været bedre om den Gud, end om den havde været bevogtet af en Gud og vel udenfor Gud. Naar der derfor altes og altes raader paa den personlige, jeg kunde gjerne sige den corporative Deeltagelse i Bernepligten, saa faaer det mig, som om det let vilde have oplyst den Mistanke hos en eller anden, at der under denne corporative Deeltagelse laar noget andet. Naar der, saaledes som her, bliver paalagt en ny Byrde og denne nye Byrde ikke bliver paalagt alle uden Undtagelse, men den bliver paalagt enkelte, enkelte Personer, enkelte Stænder, enkelte Dele af Staten, saa oplysaer naturligvis først og fremmest det Spørgsmaal, hvorledes faaer denne Byrde, hvad er det for Ulemper, som maae være forbundne dermed for dem, som den rammer. Jeg vil i korte Træk sige dette. Det nye Bernepligts-Udvald vil medføre betydelige Ulemper for enkelte Personer, i høst allerede lagte og begynde Eneplad den griber forlyrende ind, hvem det paaligger uretviske loyaltlige Byrder og Ansvarigheder, til hvilke deres forgaende Opdragelse og Udførelse ikke har forberedt dem. Det paaligger dem uretviske Byrder, Byrder, som de ikke have faaet om, at ville blive lagte paa dem, fordi det hører til de høieste Udbildninger, at der gives en saa tilbagetrækkende Kraft; men denne nye rammer ikke de Udvik, de kommende Slægter, men dem, som allerede ere fødte, de Levende, de for en stor Del allerede Opvandre; det paaligger dem en uretvis Byrde, fordi Staten pleier med nogen Samvirkningsfølelse at sørge for, at ingen Rettighed fratages dem, der ere i Besiddelse deraf, uden et saadant muligt fuldstændigt Udbetrag. Men her bliver Rettigheden sagt her, uden at der engang er Tale om, at noget Udbetrag skal tilføje dem; jeg falder det indvirkning en Rettighed, fordi Alt, hvad Staten Love hjemle en enkelt Mand og enkelt Stand, hvad den har hjemlet og har det som igennem Tidensløbet og Menneskelegger —, det har den Ret til at betragte som sit Tilkomme, det er hans Rettighed, hvad enten det behaarer i Penge og Penge Værd eller ikke; men denne Byrde og Ulempe rammer alle blot enkelte Personer, den rammer enkelte Stænder. Naar jeg for hen til den Del af Beslutningen paa Landet, som især vil komme til at lide derunder, saa er det Udbetrag; thi de til Forberedelsen, Møden og Opholderne, horende, eller Rigmand, som boe paa Landet, der kunne komme til at lide under Bernepligtloven, ville kan være saa i Tale; thi naar en Rigmand besidder sig paa Landet, saa er det som Forberedelse, horende eller ringere; er det af en ringere Art, traader han dermed ind i Bøndernes Klasse og taaler for ender sin Bernepligtsfrihed, idetmindste for sine Børn. Det er altsaa forberedelsen om Bønderstanden, som vil lide derunder; dens Frihed for Bernepligt, for den sets og for dens Børn har vistnok været at betragte som en Del af dens Rettighed, som en Del af den Ervning, Staten gav den; thi som Udbetragens Rettighed betragter jeg ikke blot Alt, hvad der betales ham i Penge, men ogsaa de Behagligheder, som i en eller anden Hensende høre af hans Stilling. Denne kan blive altsaa nu fremadset for Udbetragens. Nu vel, en Hæder kan have Ret til at nebfætte Lønner for sine Tjenere, naar han udbetrager noget derfor; men den vilige Hæder gjør det dog ikke, uden at han tror sig nødt dertil, og naar han nebfætter Lønner for sine Tjenere, saa gjør han det dog hellere for de nye Tjenere, som han antager, men griber nødt dertil for de gamle Tjenere, som maafter have opoffret mangen anden ligesaa habelig og velkennet Stilling for at udbringe sig til dygtige Tjenere i Tilid til, at hvad Herren havde tilstaaet dem, det vilde han ikke fratage dem. Men tungsil, og jeg kan gjerne sige, forberedelig vil denne almindelige Bernepligtslov ramme enkelte Dele af Landet og da navnlig Kjøbberne. Denne